

Keresés...

Főoldal Belföld Külföld Társadalom Gazdaság Kultúra Vélemény Háttér Sport Száj(t)tató

Egy hét magyarságpolitikai írásaiból (december 10-16.)

2014. december 16. kedd, 15:12 » Bálint-Pataki József »

1 Nyomtatás

„A baj nem az emlékezéssel van, hanem az emlékezés módjával” – miért gyalázzák meg a nemzeti emlékezetet köztéri giccsekkel?

Megszólalt a héten a Népszabadságban a lap munkatársa, Czene Gábor és a Szocializmusban nyomtak ránk utoljára ennyi giccset címmel közreadott cikkében riasztó pillanatfelvételt ad arról, hogy napjaink Magyarországon elharapózott a köztéri ízléstelenség, az utcákon, tereken büntetlenül támad a nemzeti giccs és nincs aki megálljt parancsolna a kiábrándítóan igénytelen kontármunkák térhódításának. Lehangoló láttelepe egy szakértővel, Póto János történésszel, az MTA Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársával, a Köztérkép-csoport tagjával folytatott beszélgetésének terméke. A vele folytatott dialógusból kiderül: a jó ízlés és a pénz hiánya gyakran szörnyűségeket szül, a gomba módra szaporodó trianoni emlékművek (ma már több mint hetven van belőlük) némelyike „kifejezetten agresszív, sovíniszta és irredenta üzenetet hordoz”. Aztán szembesülünk azzal is: Wass Albertnek lassan több szobra lesz az országban, mint József Attilának.

Trianoni emlékmű Sarkadon, a 2-es számú Általános Iskola előttl Fotó: Népszabadság/ kozterkep.hu

Vállalva annak ódiumát, hogy szerintünk támogatható és támogatandó „reklámtevékenységet” folytatunk, hadd népszerűsítsünk cikkünk indításként egy nagyszerű magyar honi civil kulturális honlapot, amelyet nyolc esztendővel ezelőtt egy fiatal programozó és szenvedélyes fotós, Pál Tamás hívott életre Szoborlap.hu néven azzal, hogy elkezdte felpakolni a netre a saját maga által fényképezett műveket egy-egy szabadvers kíséretében.

A vállalkozása, melyhez az évek során egyre több tenniakaró és tenni is tudó „ígéretes ember” **csatlakozott**, mára kinőtte magát: technikailag kész arra, hogy bárki bekapcsolódhasson az adatbázis fejlesztésébe. A politikamentességre törekvő (a műalkotásokat úgy tekintik, mint egy kordokumentumot, amely magán hordozza az adott kor kézzelírt, eltekintve annak negatív vagy pozitív hatásától), anyagilag független **Köztérkép.hu** ma a magyarországi köztéri képzőművészet iránt fogékonyak egyik legalapvetőbb információforrásává lett, mivel a portál Magyarország legnagyobb közösségi művészeti adatbázisával rendelkező, köztéri művészeti alkotások szubjektív bemutatására vállalkozó független közösségi weboldal, melyben jelenleg 21 197 alkotás lelhető fel, 165 481 fotóval.

Rögtön tegyük hozzá: két évvel ezelőtt Pál Tamás nagyméretű rendszerfejlesztésbe kezdett. Azóta elkészült a köztérkép angol nyelvű változata is és az ötletgazda **reméli**, hogy az adatbázis gazdagításához hozzájárulnak majd az országhatárokon kívül élők is, mindenekeelőtt a határon túli magyarok.

A mozgalomként egyre terebélyesedő civil szervezet tevékenységét önszerveződően

A ROVAT CIKKEI

- 12.16 Egy hét magyarságpolitikai írásaiból (december 10-16.)
- 12.10 Egy hét magyarságpolitikai írásaiból (december 3-9.)
- 12.03 Egy hét magyarságpolitikai írásaiból (november 26.-december 2.)
- 11.25 Egy hét magyarságpolitikai írásaiból (november 19-25.)
- 11.20 Egy hét magyarságpolitikai írásaiból (november 12-18.)
- 11.11 Egy hét magyarságpolitikai írásaiból (november 5–11.)
- 11.05 Egy hét magyarságpolitikai írásaiból (október 29.-november 4.)
- 10.29 Egy hét magyarságpolitikai írásaiból (október 22-28.)
- 10.21 Egy hét magyarságpolitikai írásaiból (október 15-21.)
- 10.15 Egy hét magyarságpolitikai írásaiból (október 8-14.)

TÁRSADALOM

- Csütörtökön nyílik a sepsiszentgyörgyi karácsonyi vásár
- Öt romániai egyetem szerepel a régió legjobbjai közt
- Ló kelt át a jelzőlámpánál Kolozsváron
- Ismét himnuszt énekeltek a szentgyörgyi prefektúra
- "Ebből a portálból történelmet lehetne csinálni"

KULTÚRA

- Pulitzer-díjas vígjátékot mutat be szilveszterkor a sepsiszentgyörgyi színház
- Lezártnák Polanski 37 éves liliomtiprási ügyét
- Nagyváradon mutatkozik be A mi magyar adásunk
- Az Evilági együttes lesz a Kotta vendége
- Az Én és a kisöcsémrel búcsúzik a szatmárnémeti

KISEBBSÉGBEN

- KISEBBSÉGBEN: Akire számíthatunk
- KISEBBSÉGBEN: Világgyűtemény. Földrészek között és mögött
- KISEBBSÉGBEN: Madeleine Davidsohn: Mikor menjünk Odesszába?
- KISEBBSÉGBEN: A szászoknak sem könnyű
- KISEBBSÉGBEN: Alina Nelega: Kockamese

KÜLFÖLD

- Egymillió-kétszáz ezer ember vett részt idén Ferenc pápa audienciáin
- II. Erzsébet nem mond le karácsonykor
- A leállított Déli Áramlatról továbbra is tárgyalnak az oroszok
- Éhínséget hoz magával az ebolajárvány
- Ismét Brüsszelhez fordultak az RMDSZ EP-képviselői a Mikó-ügyben

végzi, nonprofit formában, nincsenek támogatói és nem függ hivatalos intézményektől. Törekszik az objektivitásra, de az kigondolónak véleménye szerint ez csak a számtalan szubjektív nézőpont összességévé válhat meg. A Köztérkép Mozgalom tagja bárki lehet, aki regisztrál a szervezet honlapján és elfogadja működési illetve a jogi feltételeket. A tagsággal semmilyen kötelezettség nincs, az egyetlen feltétel csupán annak az elvárásnak a teljesítése, hogy a csatlakozni kívánó elfogadja a mozgalom legfőbb célját, a köztéri műalkotások megőrzését és elősegíti a kiemelt művészeti értékekre történő megkülönböztetett odafigyelést, illetve azok védelmének elősegítését.

Mindezt azért kívántuk előrebocsátani, mert a Köztérkép adatbázisa és a köztéri műalkotások avatott ismerőjével, a tudós-történésszel, Pótó Jánossal folytatott dialógus tette lehetővé a Népszabadság munkatársa Czene Gábor számára, hogy rádöbben bennünket eheli megszólalásában a cikkének címében is megfogalmazott kóros diagnózis kimondására: **A szocializmusban nyomtak ránk utoljára ennyi giccsset.**

Sőt a helyzet ennél is rosszabb tudjuk meg interjúalanyától, a Köztérkép-csoport tagjától, a történésztől, a tudományos akadémia Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársától, aki elmondja: „többé vagy kevésbé minden politikai kurzusnál tetten érhető a szándék, hogy ideológiai befolyást gyakoroljon a művészetre. Most azonban elképesztő méretekben zajlik a szimbolikus térhódítás, amivel „szétverik a közterületeink arculatát”.

Pótó azt is hozzáteszi: „Ehhez fogható nyomulás talán csak a szocializmusban volt tapasztalható. Azzal a különbséggel, hogy összességében a „szocreál” alkotások magasabb színvonalat képviseltek. Még a pártállam is jobban ügyelt rá, hogy milyen minőségű alkotások kerülnek ki az utcákra, mint a mai hatalom. Jelenleg – hangsúlyozza a beszélgetőtárs – semmiféle szakmai kontroll nincs, a jó ízlés és a pénz együttes hiánya pedig gyakran szörnyű produktumokat szül. A Szabadság téri sasos-arkangyalos szobor arra példa, hogy kontroll nélkül a megfelelő anyagi háttér sem garancia a minőségre.”

Tavaly december 31-én, amikor a budapestiek a szilveszteri pezsgő-, hal- és trombitavásárlásra, az ülesztendőt köszöntő családi vagy baráti együttlétekre, sokan pedig éjféli misékre és istentiszteletekre készültek, az MTI este fél hétkor hírt adott suttymban egy kormányhatározatról, melynek értelmében az Orbán-kormány az ülesztendőben, március idusáig meg fogja lepni a főváros lakóit, ha akarják, ha nem, egy ajándék-emlékművel. A Gábel arkangyalos és birodalmi sasos német megszállási emlékmű „megvalósítását nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánították. Így nem kell építészeti-műszaki tervtanácsai véleményt beszerezni, településképi véleményezési eljárást lefolytatni.” – szövege a Semjén Zsolt, nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes jegyezte határozat. Ezzel kezdetét vette az a „**történelemhamisító próbálkozás**”, aminek utóélete bel- és külhonban indulatokat kavart, tiltakozásokat váltott ki és jelentős mértékben hozzájárult az ország nemzetközi elszigetelődéséhez. Ez volt az a „**Csúnya Németek Tehetnek Mindenről**”-emlékmű, amit július 20-án csak éjjel, titokban, kordonokkal és rendőri készséggel lopva csempészték a tethelyre és állították fel. Átadni, ünnepélyesen leleplezni pedig azóta se merték, viszont mindmáig, éjjel-nappal állandó rendőri készség őrzi.

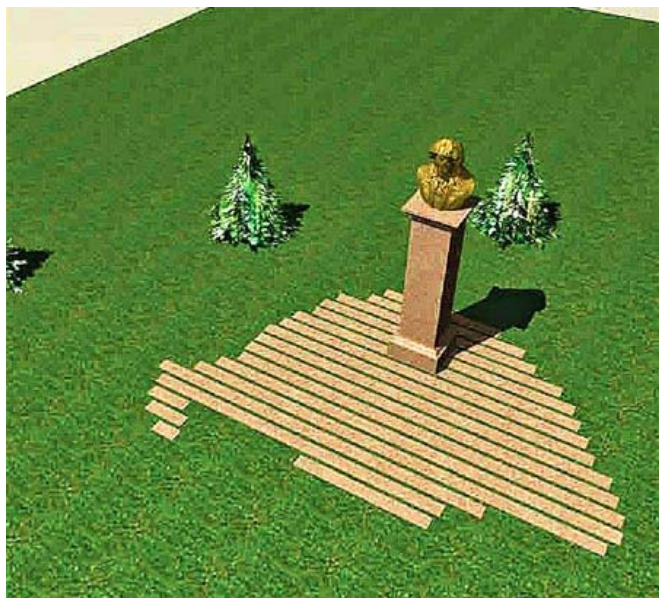
Most tekintsünk el a sunyiság és arrogancia eme állatorvosi lovának „kalandozó történetétől”, ami legalább annyira nem szeretett „ajándék” az Orbán-kormányban (írók, színészek, szociológusok, papok, zenészek, festők, politológusok és gyalogmagyarok ezrei tiltakoztak ellene és tiltakoznak ma is), mint volt 1849 után a Buda várát Görgey ellen védő és Pest civil lakosságát lövő Heinrich Heintz osztrák tábornoknak a „hősiességéért” magyar fővárosra Ferenc József által rákényszerített ajándék-emlékműve, amit minden egykori tisztességes elődünk „a „magyarság szégyenoszlopaként” **emlegetett**, és amit a monarchia bukása után el is takarítottak. És tekintsünk el attól is, hogy ennek a nemkívánt, sőt utált ajándék elkészítése és felállítása a magyar adófizetők több mint 260 millió forintjába, annak őrzése a felállítás idején és azóta több mint 100 millióba került és akkor még nem szóltunk az alkotójának ismeretlen összegű, de bizonyára tetemes honoráriumáról.

Nézzük inkább magát az alkotást, a giccses produkciót, amiről a legnagyobb magyar művészettörténész szaktekintélyek egyike, Marosi Ernő akadémikus **állapította meg** még a felállítás előtt: „a művészethez semmi köze sincs a legyártandó műtárgynak. Tapintatlanul kezeli az érintettek emlékezési kultúráját, ráadásul a szobrász a gravitáció „kiiktatásával” esztétikai értelemben eljutott a súlytalanság állapotába.” Egy kortárs szobrász, Mohácsi András pedig, immár a kész, kordonok közé zárt és rendőri védelem alatt álló emlékművet látva **így fogalmazott** nemrég: alkotója, akivel szemben egyetlen hivatalos elvárás fogalmazódott meg, nevezetesen, hogy „vandálbiztos kivitelben gondolkozzon” létrehozott egy „diktatórikus giccsset, sírkerti kivitelben.”

A német megszállás emlékműve a budapesti Szabadság téren | Fotó: vs.hu

A „sírkerti kivétel” után viszont van lejjebb is a magyarságtudat ápolását kificamodott ízléssel ápolni szándékozók fejében: Eger fideszes polgármesterének előterjesztésére nemsokára interaktív, saját verseit mondó Wass Albert-szobrot fognak felállítani. A vandálbiztos, érintőképernyős számítógéppel felszerelt szobor érzékelni fogja, ha valaki másfél méterre megközelíti, és megszólal: „Melyik versemet szeretné hallani?” A művet a számítógépen lehet majd kiválasztani. Habis László polgármester [itt olvasható](#) előterjesztése szerint „a Wass Albert emlékéhez méltó módon kialakított környezet tovább erősítheti a közösségi tér funkciót, a megújuló tér ugyanis versmondó versenyek és megemlékezések szabadtéri helyszínéül is szolgálhat.” A versmondó verseny központi eleme az önkormányzat által támogatott polgármesteri előterjesztésnek: minden évben középiskolai Wass Albert versmondó versenyt szerveznek majd és az első három helyezett felvételével fog bővülni a beszélő szobor repertoárja.

„Még nem hallgatható – csak látványterv” – az egri beszélő Wass Albert szobor makettje, Gábor Emese szobrászművésznő alkotása | Fotó: Népszabadság

„Elképesztő méretekben folyik a szimbolikus politikai térhódítás, a silány minőségű alkotások „népiesch magyarságtudatot” tükröznek” – mondja el Póto János történész a Népszabadság újságírójának, amire egyszerű a magyarázata: „A jó ízlés és a pénz hiánya szörnyűségeket szül.”

„Wass Albertnek lassan több szobra lesz, mint József Attilának.” – tudjuk meg Czene Gábor írásából, s azt már mi tesszük hozzá, hogy a beszélő Wass Albert szobor alkotója, Gábor Emese számára ez az egri mellszobor már valóságos rutinmunka lesz. (Az [itt elérhető művészi hitvallása](#) szerint: „Pósa, Wass, Mindszety (sic), Radnóti és Széchenyi is a tanítómestereim. Valamennyiükről készítettem lélekszobrot már.” – vallja, és e lélekszobrok Wass Albert mutációiból [jutott már](#) egy-egy db. Debrecen, Budakeszi, Taksony köztereire és Patrúányék felkérésére a Magyarok Világszövetségének székházába is.)

Az viszont a Köztérkép (Kozterkep.hu) adatbázisából derül ki, hogy a művésznőnek komoly konkurenciája van Pannóniában. „Wass Albertnek azonban már így is több mint ötven emléktáblája, domborműve, szobra van az országban. Az avatási hullám a kétezres évek közepétől indult, majd 2008-ban, születésének századik évfordulóján tetőzött” – olvashatjuk a cikkben, melyből az is kiderül: „A Köztérkép a „szoborvadászok” honlapja, ha nem is hiánytalanul, de túlnyomó többségében

tartalmazza a Magyarország közterületein fellelhető alkotásokat. Függetlenül az adott mű színvonalától és politikai mondanivalójától.”

Az oldal alapítójának, Pál Tamásnak fenti kijelentését árnyalja a Köztérkép-csoport tagja Pótó János, a historikus. Szerinte: „többé vagy kevésbé szerinte minden politikai kurzusnál tetten érhető a szándék, hogy ideológiai befolyást gyakoroljon a művészetre. Most azonban elképesztő méretekben zajlik a szimbolikus térhódítás, amivel „szétverik a közterületeink arculatát”.

„Ehhez fogható nyomulás – teszi hozzá a történész – talán csak a szocializmusban volt tapasztalható. Azzal a különbséggel, hogy összességében a „szocreál” alkotások magasabb színvonalat képviseltek. Még a pártállam is jobban ügyelt rá, hogy milyen minőségű alkotások kerülnek ki az utcákra, mint a mai hatalom. Jelenleg semmiféle szakmai kontroll nincs, a jó ízlés és a pénz együttes hiánya pedig gyakran szörnyű produktumokat szül. A Szabadság téri sasos-arkangyalos szobor arra példa, hogy kontroll nélkül a megfelelő anyagi háttér sem garancia a minőségre.”

Ha a Wass Albert kultusz a napjainkban tapasztalható mértékben terjed Magyarországon, könnyen megeshet, hogy „megelőzi” József Attilát, akinek nem egészen hetven emlékműve van az országban – derül ki a gyorsleltárból. Az effajta „térfoglalás” jelensége sokak számára meglepőnek tűnik, de távolról sem előzménytelen. „A politikai emlékművek közös jellemzője, hogy nem konszenzus alapján jönnek létre – mondja el a szakember, az igazi gondot viszont abban látja: a jobboldali kultúrkör másod- és harmadvonalbeli írókat sztárol. Teljesen világos, hogy ebben nem az irodalmi élmény, hanem egyfajta zavaros politikai hitvallás játszik szerepet.”

Napjainkban, a nemzeti összefogás szolámát fennköltten hangoztatók, de azt szívük mélyén zsisgerileg elutasítók világában Hungáriában a legnépszerűbbek a Trianon emlékművek lettek.

Egy esztendeje, tavaly decemberben Földes András az Indexben töprengett el azon, hogy valójában **Miért ilyen neveltségesek a Trianon-emlékművek?**

Ő akkor annak apropóján, hogy épp azidőtájt **keringett az interneten egy fotósorozat a Trianon-emlékművekről**, maga is kíváncsi lett és némi szörfözés után lehangoló felfedezésre jutott: „Szűzanyák térdepelnek garázsbejárás térkövön, Nagy-Magyarország alakú köttömbök, vésett Nagy-Magyarországok benne Csonka-Magyarországokkal, korona, rovásírás, kopjafa, turul. Az országot előzőnlő emlékművek közül a jobbak csak simán naivak, mint valami gyerekrajz, a többség viszont inkább átgondolatlan, bántóan képzavaros, és egyszerű, mint a bot.”

Eleinte viccesnek tartotta ezt az együgyűséget, de kutakodása végén már olyan az összkép alakult ki benne, mintha ezt a vizuális nyomort az országrészek elcsatolása mellett rótták volna ki a magyarokra, plusz büntetésként. „Nyilván ezen a ponton kezd anyázásba, és kommentírásba a Kedves Olvasók 60 százaléka, – írta akkor az Index újságírója – hogy minek gúnyolódni a tragédián, úgyhogy amíg még nem sűrű a köd, gyorsan nyomatékositom: szó sincs Trianonról. Sőt, az az érthetetlen, hogy a felháborodás nem sújtotta még magukat az alkotókat, akiknek csak elcsépelt, kimódolt és patetikus dolgok jutottak az eszükbe a fájdalmas ügyről.”

Témánkba vágó akkori publicisztikájából idekiváncozik még egy részlet: „Az emlékművek így együtt viszont legalább arra választ adnak, hogy miként maradhatott közel száz évvel az eset után is traumatikus a téma. Ezeken az operettipari termékeken egyetlen olyan elem sincs, ami utalna arra, hogy Trianon után az élet nem állt meg, és történt pár dolog Magyarországgal és a világgal az elmúlt közel 100 évben. Az emlékművek alapján csak az a valóságunk része, ami a Nagy-Magyarországon is létezett, vagy annak a kornak a restaurálásával jött létre. Kettős kereszt, kopjafa, turul, korona, első világháborús ereklyék, állítólag ennyit gondolunk a tragédiáról. Szó sincs arról, hogy azóta generációk születtek, nőttek fel, és lettek gyerekeik, hogy a határok láthatóan nem változnak, de nekünk így is lehetőségünk van kapcsolatokat, kultúrát, nemzetet ápolni.”

Most, egy esztendő elteltével, Pótó János így látja ezt a kérdést: „A baj nem az emlékezéssel van, hanem az emlékezés módjával. Azzal, ha a magyarság együvé tartozásának pozitív tartalma másokkal szemben negatív érzelmeket gerjeszt. A köztéri trianoni alkotások sokszor ugyanazt a sablont követik: visszaköszön a darabokra szaggatott Nagy-Magyarország, általában turullal kombinálva. Jelentős részük a „Mindent vissza!” követelés jegyében fogant, némelyikük kifejezetten agresszív, sovíniszta és irredenta üzenetet hordoz. Egyedül arra alkalmasak, hogy felkorbácsolják az indulatokat.”

Trianon emlékmű Vecsésen! Fotó: indafoto.hu

Az egy év különbséggel született vélemények összevetését végeztetül még egy továbbgondolandó értékelés mentén is érdemes elvégezni.

Földes András, 2013. december 11: „A történelemnek viszont sajátossága, hogy folyamatosan megy, és amikor valaki próbál úgy csinálni, mintha ez nem így lenne, akkor születnek olyan hamis dolgok, mint ezek az országot elárasztó emlékművek. Amiknek nem csak az a bajuk, hogy hazugak, hanem hogy terjesztik a pszichózist, miszerint nem kell szembenéznünk a valósággal. Elég, ha eltévedünk a turulmadaras panoptikumunkban.”

Pótó János, 2014. december 9: „Nem lehet egyértelműen kijelenteni, hogy ezek az alkotások kizárólag a szélsőjobb oldali szubkultúra igényeit próbálják kielégíteni. Ez is benne van, de inkább valamiféle giccses, múltba révedő „népiesch magyarságtudatot” tükröznek. Elég megnézni a Kossuth térre visszahelyezett szobrokat. Annyi mindenképpen látszik, hogy a gondolatisághoz tökéletesen illik a gyakorta silány művészi kivitelezés.”

Tetszik 2 ember kedveli. Az ismerőseid közül te lehetsz az első.

Szólj hozzá...

☒ Közzététel a Facebookon is

Hozzászólás PT Idealap néven
([Felhasználóváltás](#))

Hozzászólók

Aladár Györke · Kiemelt hozzászóló · Bukaresti Politehnika

Sokat gondolkodtam, hogy hány emberen lehetett volna segíteni, Udvarhelyen, munkahelyeket teremteni, a Szejkén Bányai álmait megvalósítani, azzal a pénzzel amit giccsre költöttek, Szász Jenő polgármestersége idején.

[Válasz](#) · [Tetszik](#) · [Bejegyzés követése](#) · 16 órája

Facebook közösségi modul

Címkék:

Megszólalt a héten...

Copyright © 2014 Maszol
Webmaster

ROVATOK

Foci-vb

Belföld

Külföld

Háttér

Társadalom

Gazdaság

Kultúra

Vélemény

Száj(t)tató

Sport

MELLÉKLETEK

Kisebbségben

Törvénytár

MASZOL.RO

Impresszum

Kapcsolat

Fel